Opetus- ja kulttuuriministeriö
Ammatillisen koulutuksen osasto
26.5.2016

Nuorten aikuisen osaamisohjelman päättyminen

Nuorten aikuisten osaamisohjelma (NAO) käynnistettiin vuonna 2013 osana nuorisotakuuta. Määräaikaisen vuosina 2013–2016 toteutettavan ohjelman kohderyhmänä ovat 20-29-vuotiaat nuoret aikuiset, joilta puuttuu toisen asteen tutkinto. Ohjelman puitteissa on ollut mahdollista suorittaa ammatti- ja erikoisammattitutkintoja ja tutkinnon osia sekä vuodesta 2014 lukien myös perustutkintoja ja niiden osia. Määrärahaa ohjelmaan on ollut käytettävissä 27 milj. euroa vuonna 2013, 52 milj. euroa vuonna 2014, 52 milj. euroa vuonna 2015 ja 37 milj. euroa vuonna 2016. Vuoden 2016 jälkeen ohjelmaan ei enää ole mahdollista ottaa uusia opiskelijoita, mutta keskeneräisten koulutusten loppuun saattamiseen on varattu kehyksessä 15 milj. euroa vuodelle 2017 ja 5 milj. euroa vuodelle 2018.

Nuorten aikuisten osaamisohjelman määrälliseksi tavoitteeksi asetettiin noin 4 000 aloittajaa/vuosi, josta 2 500 aloittaisi oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa ja 1 500 oppisopimuskoulutuksessa. Ohjelma käynnistyi varsinaisesti vasta syksyllä 2013. Loppuvuoden 2013 ja vuoden 2014 aikana oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa aloitti yhteensä 5 300 opiskelijaa ja vuonna 2015 lähes 3 850 opiskelijaa. Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijoita on ollut vuosina 2013–2015 yhteensä alle 800. Oppisopimuskoulutuksessa on vallitsevasta taloustilanteesta johtuen jääty jälkeen asetetuista määrällisistä tavoitteista, mutta oppilaitosmuotoisella koulutuksella on pystytty paikkaamaan tilannetta. Oppilaitosmuotoisen koulutuksen vuonna 2015 aloittaneista yli 70 % aloitti peruskoulutuksessa. Oppisopimuskoulutuksen aloittaneet ovat sitä vastoin olleet pääosin lisäkoulutuksessa aloittaneita.

Nuorten aikuisten osaamisohjelmaa on toteuttanut noin 60 koulutuksen järjestäjää kattavasti eri puolilla maata. Osaamisohjelmassa tavoitteeksi on asetettu henkilön tarpeista riippuen koko tutkinnon taikka tutkinnon osan tai osien suorittaminen. Koulutukset on suunniteltu siten, että ne kestoltaan ja sisällöltään vastaavat mahdollisimman hyvin osallistujien tarpeisiin. Ohjelmassa on rahoitettu myös niin sanottua hakevaa ja tukevaa toimintaa, joilla on edesautettu kohderyhmään kuuluvien henkilöiden koulutukseen hakeutumista ja tutkinnon suorittamista. Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa aloittaneista reilu 40 % on ollut alle vuoden työttömänä ja vajaa 40 % pitkäaikaistyöttömiä tai syrjäytymisuhanalaisia. Ohjelman avulla on kyetty saamaan koulutuksen piiriin kaikkein heikoimmassa asemassa olevia kouluttamattomia nuoria aikuisia. Vieraskielisten osuus aloittaneista on ollut kasvussa ollen vuonna 2015 noin 18 prosenttia.

Vuonna 2015 oppilaitosmuotoisessa peruskoulutuksessa aloitti kaikkiaan reilut 9 000 20–29 -vuotiasta vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevaa henkilöä. Näistä lähes 3 000 aloitti nuorten aikuisten osaamisohjelmassa ja reilut 6 000 ohjelman ulkopuolisessa ns. normaalirahoitteisessa peruskoulutuksessa. Ohjelmalla on siten ollut merkittävä osuus vailla tutkintoa olevien 20–29-vuotiaiden peruskoulutuksen tarjonnan täydentäjänä.

Nuorten aikuisten osaamisohjelman sisäänoton päättyminen samanaikaisesti kun valtionosuusrahoitteiseen oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen peruskoulutukseen kohdistuu 190 milj. euron säästö, tulee väistämättä vähentämään kohderyhmälle suunnattua koulutustarjontaa. Myös muille peruskoulutuksen kohderyhmille, ennen kaikkea aikuisväestölle suunnattu peruskoulutuksen tarjonta tulee vuonna 2017 jossain määrin vähenemään. Ammatillisen peruskoulutuksen tarjonnan supistumista ja kohdentumista eri kohderyhmille on kuitenkin vielä tässä vaiheessa mahdotonta arvioida tarkemmin.